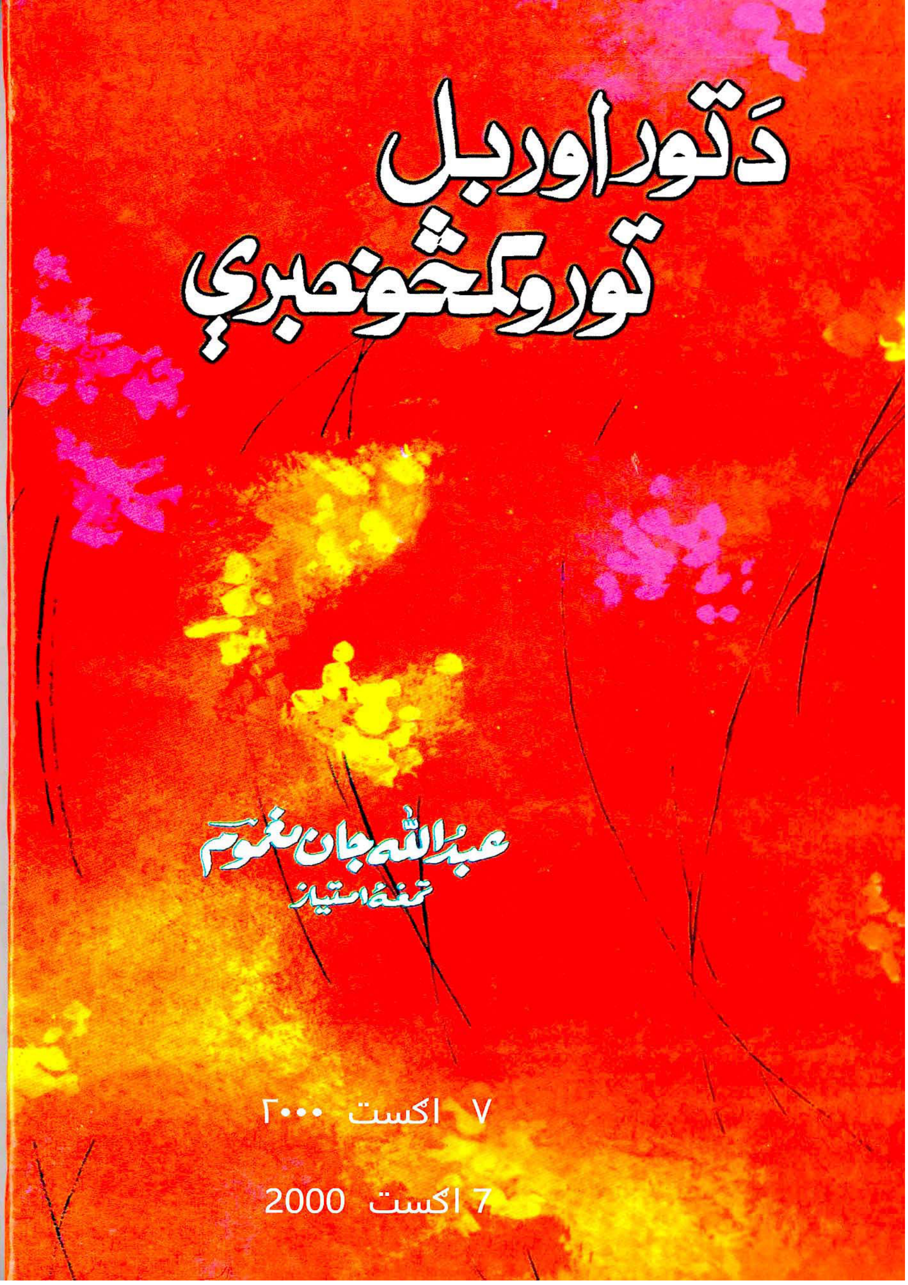

دَ تور او ربل
تورو کمڅو خبري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اګست ۲۰۰۰

7 اګست 2000

Ketabton.com

دَ مغموم دَیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعري مې ستا وښکي کوږ نهٔ کهٔ
زما په ټوله شاعري کښې تا فرحت رونهٔ موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي
تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زهٔ چې څهٔ اوم هغه ووم اداکار نهٔ ووم
زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ دَ وخت یو لوئے فنکار وې
تا دَ رُومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل دړهٔ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو دَ نظریو په شا څوبونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې زړي زړي کړم
دَ زړهٔ چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړهٔ پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان څو نهٔ وُ
زهٔ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غُبار مې ایستو

ما خپل غمونه کهٔ هر څو دَ فن نقاب کښې پټ کړهٔ
تهٔ چې فنکار وې سمدستي مې دَ فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ / اگست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
تور او ربل
تور وکمڅو څبرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

به گرانمایه صلاح الدین [illegible]

[illegible]

[illegible]

29.10.2009

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو ځبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو ځبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو ځبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شویدي
اؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغمُوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله — ایاز داوودزی — ۱۱
دَ رومانې شاعر (دَ لوېټوخېرې) — صابرشاه صابر — ۲۲
دَ تور اوربل تورو وکمځوخبرې — عبدالله جانمموم — ۳۰
لویه خدایه لویه خدایه — ۳۷
ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې — ۳۹
بس یو یو ته ځوندې خندا اوکړه ته — ۴۰
دا سې په ما یادېږې وختونه راغلل — ۴۱
اول به زړه سره صلاح کومه — ۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم — ۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې — ۴۴
ستکې تورې شپې کړې تا — ۴۵
شپه دَ انتظار په شوګیرو تېروم — ۴۶
ته چې زلفې داخورې کړې تورې شپې شي — ۴۷
وېرم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم — ۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرې کمځې شي — ۴۹
ګلان تول ازغي ازغي شول — ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره تويېدلې بې اختياره څڅېدلې	۵۲
تنهايي مې دي ملګرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان	۵۵
کله کله راته اوګوري مُسکی شي	۵۷
د زړهٔ تسکين په ميخانو کښې نهٔ وُ	۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم د پازيبو د شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه	۶۳
په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې د پريشانۍ زما	۶۵
ستا د وصال په رنګينو کښې اوسم	۶۶
دا د زلفو سلسلې چې را خورې شي	۶۷
مينې دې اسانې راته ګرانې کړې	۶۸
رقيب چې ماله نن پېغور راکوي	۶۹
شمعه بلېږي د دنيا د ياره	۷۰
اوښکه څوند دې نوي ژوند دې دې دې اوبو کښې	۷۱
نغمې نغمې دي د بلبلې خيس چې	۷۲
راځي مابنام دې د غمونو سره	۷۳
تورې تيارې راته فنا ښکاري	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ته خو به نو ژړېږمه زه ۷۵

کله د ژړېږي څه مُسکی خو نه دي ۷۶

دښې اوښکې مې ځلیږي په کتو کښې ۷۷

راشي راته اوګوري مُسکی نه شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې ۸۵

راځئ ستورو چې اوده شو شپه تخه شوه ۸۶

چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلے نه شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

سکوئ ساقي نن راته نامه کوه ۹۵

دا څو څه غم نه دے چې تېر ئې کړمه ۹۶

څه ژړا شي څه مسکی شي ۹۷

راغلۀ غمونه جوړې نور راغلۀ ۹۹

هغې و ښل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې دپرې پرېشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه ۱۰۳
که هر څو دې غم د حد نه په وتېږ شي ۱۰۴
ستا د اوربل داپر پشانۍ مزه که ۱۰۵
په محفل کښې بلېدې ته ۱۰۶
د زړهٔ تسکين په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸
دُنيا دَ اُميدونو مې څهٔ ورانه ښکارې ۱۱۰
ښۀ دې انکار دَ اقرارونو څخه ۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبىٰ کښې ۱۱۲
دا څو غلط دې چې خندلے نۀ شم ۱۱۴
څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵
څهٔ په ژړا څهٔ په زاړو تېره شوه ۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شين خالى مې قسم ۱۱۷
دَ زړهٔ دَ غم دا نه تپوس مهٔ کوئ ۱۱۸
څوک ورته سور څوک ورته شين وائي ۱۱۹
شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي دا څه ۱۲۰
ارمانونه چې مې خاورې شي ایرې شي ۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴
تعبير ۱۲۶
وادهٔ ۱۲۷
دومه ۱۲۹
دَ ختڅکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

دَ پېغلتوب کور دې وران او سي تل
چې ئې دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مغموم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خيال داسې ورخور دے چې دهغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په څېله يوه ښکلې نازولې پېغله ښکارې ـ په پېغلې چې دَ پېغلتوب چپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې يوه مسته شان نغمه شي ـ هم دغه دَ حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مغموم ئې دَ پېغلې په وجود کښې بيا مومي ـ دهغهٔ غزل ته ئې بې سياله ښکلا او عمومي مقبوليت بخښلے دے) نو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې دَ معشوقې محبوبا ـ دلبر ـ دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو ياده شوې ده ـ دهغې نازونه اداګانې زده دي ـ دَ زړونو لوټل او د مئينانو وژل ئې کار دے ـ بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي ـ دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل پېغلتوب او ښکلا نوبتونه غږولي دي ـ نو سره دَ دې ټولو خصوصياتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په مخه اخستې پېغلې ته په کاسیرو
نظرو نه ګوري - د پېغلې د وصال تمنا د مېین د پاکې مینې آخري
منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه
فطري اقتضاء هم د غه کېدے شوه - خو ننۍ زمانې دومره پېښ عیبت
ونخوړو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنو
دومره عام کړو چې د فطرت پېښه انسان د فطرت په غېږ کښې آرام
کولو د پاره د تخیّل د بلندو ته هم تېر شو او د اوهامو په خیړو
کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - د غه وجه ده
چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه
نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده،
د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې ○

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل ○

چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننې دور تجزیه
او د غه تجزیې په رڼا کښې دَ مغموم د دې الهامي شعر تشریح
په څه ډول کوي - خو زهٔ په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم
چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق پښتونې شاعري ده او
هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوند د پښتونې آئینه ده)
مغموم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او
د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې
شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هډو خبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لوړې نه ليدلې ده، د دومره لوړې نه چې د هغهٔ په خيال د انساني هوَسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله يوه مجسمه ښکلا، يوه مسته نغمه ګڼي چې تل تر تله د هر قيد و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وينې نو پېغله ورته ښکاري - د هغهٔ په وژدان د پېغلتوب خيال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخليق هم د پېغلې د خيال نه زېږېږي او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د پېغلې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه خېز وجود د رنګو او رڼا خو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغه يې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي يو مخصوص شخصيت نهٔ شي کېدے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښايست توب طلبګاري د لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو يې ياده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "ياد" په رنګ رنګ نظريې قسماً قسم فلسفې او بې سياله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنيادمو ايکې يو مرکزي خيال پاتې شوے دے - او هم دغه يو "مرکزي خيال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دليل دے فرق صرف دومره[5]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" دغه ښکلا د انساني ژوند نه لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي وارداتو په پیکرونو کښې لټوله او مغموم یې هم ددې دُنیا په ښکلو کښې لټوي. د هغه د زړهٔ مراد دغه د نوې زمانې ښکلو پېښ کړے دے هم د هغوئ نه یې غواړي او لټوي یې خو په دغه ښکلو کښې هغه ښکله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې د ښکلتوب لټون چې نهٔ یې مومي - هم دا ښکلې ښکلې نه ښکلې نغمې کنبلے کېږي د مغموم د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "مثالیت پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین اُفقونه یو ځائے کېږي.

سره ددې ټولو خبرو مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري طور یې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي نو ورباندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -

دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت اولټوو. مغموم د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي - او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما لیلیٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ټکیایم د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئے کار کړے وي او ددې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي ؞"

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنیا او ما فیها نه ناخبره وي - او هغه لیلیٰ څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو داسې درد دے چې ددې درد د پېدا کوونکي نه زهٔ نهٔ یم خبر - زهٔ نهٔ یم پوهٔ چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهٔ چې هغه څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت ناقلاره ساتي - زما د خیال مرکز د "پېغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې تصور او د هغې یاد ما په وېښلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه داکوي -

د مغموم د خپلو وینا ګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ دَ شاعرۍ "زړهٔ پېغله" هم هغه د چا ژلمي شاعر" د خیال د لیلیٰ "چې هغه یې حُسنِ کمل کښې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خیال لیلیٰ د خیالونو نه هم په بره او سېږي او شاعر ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ﻫ شاعره ماته به ته څه رارسي
زه د عنقا په اشيانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خوا وشا پېغلو کښې اوسي او لټون يې هم په دغه خوا وشا پېغلو کښې کوي - او د مونږ او قوي اميد يې نوي ځکه خو وايي ﻫ

ﻫ خوب خندا به په مغموم يا ندې حرام کړي
يوه پېغله به په پېدا شي چينکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور ميله قطب ته په يو وړوکي کلي کښې چې دا رمنګي نومېږي او د خليلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه کورنۍ کښې پيدا شوے دے - نن صبا يې څه کم وزيات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زيات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته يو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه ليکلو دپاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے يم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د يو غير جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وېم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئين يم او چرته چې فنکارانه خوبۍ وينم نو سند رې يې وايم د لته زه د هغه اشنايانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزورۍويني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وېيل مې دا چې که د مغموم صیب د روکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه ؤ ـ او چا چې د هغه کلي لېدلي وي د هغه د کورني د سختو مذهبي پابندونه اګاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې سره اتفاق وکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې هډو د شاعرئ ګنجائش نه ؤ خو سره د دې هم د مغموم طبیعت د هلکوانئ نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرئ کولې خو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پېدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره را جوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بېل شخصیت نه شم محسوسولے ـ اوس چې هم د هغه په حقله څه لیکم نو لکه چې د ځان ستائینه کوم ـ ځان خلق د هرچا نه ښه پېژني او زه مغموم د هرچا نه ښه پېژنم ـ

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هرڅو ئې هېروم هېرېږي مې نه ـ او چې ئې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق غېر جانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے ـ اشنا به څوک څنګه هېر کړي ـ مغموم وائي ـ

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېر وم
خدائګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرئ کښې د کلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د خپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او د غه مطالعه
په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په کودر کښې یا د کوڅې په څنډه او یا بیا
د کلي د کوډو نو د ډېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د ډېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ه

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږم مه زړه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځاے شي ه
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

دَ پېغلې تصور لکه چې مخکښې اووېلے شول د مغموم په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره
ښکلے ارمان او شالې هوس لري - وائي چې ه

ماخو یو ګل د پسرلي کړې ربه ه
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

دَ خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پونخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په ګډا هم راووځي نو وائي چې

ــه ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم

زهٔ دې نشه کړم په نشو کښې اوسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصیب کړي - مغموم
د پېغلتوب دَ خپلو لو هسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب
ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګل د ګل په ځانګه کښې ښهٔ ښکاري -
کهٔ شوکوي ئې یا بُوئیوي ئې نو مړاوے کېږي پېغله ښکه د ګل
هم د کتو د پاره پېدا ده - او یو معمولي ګل هم د wordswarth
غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات ورېخښي چې د بیان
نه ئې عاجزه وي - او شاید چې د غه زور احساسات په بنده
څهٔ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نهٔ شي کولے -
مغموم د پېغلو په لید و هم هغه کېفیت محسوسوي کوم به
چې wordswarth د ګل په لید و محسوسولو ځکه خو وائي
چې: ــه دا پېغلتوب مو خدائے نصیب کړه پېغلو

زهٔ مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

بوائې د پېغلو په لید و مغموم دا کېفیت نهٔ محسوسوي
بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واوري نو هم ئې
فکر یو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم
وائي ــه

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

راپیدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروو قطارونه اوويني د ګمانې راشي چې کښي پېغلې ولاړې دي - او چې څه وخت په خود شي او پوهے شي چې دا خو پېغلې نهٔ دي بلکې سروې ولاړې دي نو او وائي چې د دې سروو د چا پېغلې ښائست او پېغلتوب ته پام شوے وي، نو ځکه خو پېغلې ښکارېږي ؎

ستا ښائست او پېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جينۍ شي

حقه خو داده چې هم پېغله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په پېغله کښې کائنات او په کائنات کښې پېغله ښکاري - وائي -

؎ هريو وار چې ورته ګورمه حېران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهے يم چې سپوږمۍ د څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي خو نتکۍ نهٔ شي

پېغلو کښې د مغموم د خيال پېغله او سبزې چې ډېرو ورېسې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

؎ ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې ګونګ کړه څهٔ له پېغلو ته خبرې کړي

(يا) چې رنګينې تورلې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړي

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر ليکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور يېکې۔ دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څۀ بنسکلے خيال اخلي واۍ چې ے

ے

چې ئې ستا په تصور کښې کلې يکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅې شي

(اياز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوپېټو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خېلي وېناڅېل اند از منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېژندل شو نه څه او لیکلي شو څومره چې زموږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو و پېژندلې شوي دي، باوجود ددې چې د ے زموږ د هغو سړو نو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند ګړۍ ګړۍ، لمحه لمحه د دغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاندو هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دهٔ په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه د پښتو له سره ځار کړي دي هغه د ژوند ټولې مندې ټول زیارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغهٔ دا هرڅهٔ د یو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نهٔ دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپیتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زیات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څه مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپیته کاله کښې ایله اوس څېل د شاعرۍ پومبے کتاب (د تورو اوربل تورو کمڅو خبرې) چاپ کوي - او داهم زه په دې خبره ویاړم چې که زما زور ورپسې نه وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وینو خوراک شوي وو څو د پرېس غېږ ه به ئې نه وه لیدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ پخقله موږ مجموعي رایې داورکو شو چې نه ده د چا په رنګ شاعري کړې ده او نه دده په شان شاعري دده نه پس یو کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار څو داده چې دده نه پس دده اسلوب لکه زموږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل څېل کړې دې ولې یو څو دهغه د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د څېلې شاعرۍ په تشهیر نه کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم پاتې کړې دې نو که د سینه غورو فکر نه پس دا رایې ورکړم هیڅوک به مې پرې ګرم نه کړي چې کوم شوخي، سادګي، بې باکي او رنګیني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې لیده او موندل شي، د دغه صفت دده د عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما دې خبرې نه دې ګوره هرګز دا مطلب څوک نه اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے، لوئے او زوراور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه تو کولي دي چې په وږمو یې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تا تړې سره سيالي کوي . زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږ دهٔ او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پرا ته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي .

د معصوم صاحب "ګله" یا "پېغله" د هغه په زړهٔ ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نهٔ ده او ددې لوئے سوب دادهٔ د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه کانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي . هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو ياپېغله بنهٔ مسته وه څنګ خلقو په دهٔ د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ونګول . وې به يې د دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېرو شليد لو تکو کښې کوي . خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وا نهٔ ړولے شو . دهٔ به وې زهٔ د قدرت د فن ستائينه کوم ، خلق کهٔ د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه کړي کوي زهٔ دې د دومره لوئے ذات له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نهٔ کړم . د چا سندرې چې ټول کائنات وائي . د چا مدحه کړي چې ټول قدرت کوي . بنهٔ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړهٔ کو بنهٔ او ږدې پورې ښکې او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لېبل پاملنه داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږ وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندرې بولي دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره لچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې ډیپې سره ترې ترې شي چې کښې مینې - نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني دونیا بازار ولاړ دَ محبت په ردو دي دَ دې بازار رنګ ونوره هل چل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځائے خو دغه ردې اهمیت، حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو و صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصده شعرونه دَ عشق دَ ګړ ګړیې نه تاوٌ دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو خوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورې اوربل تورې وکمتو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هرڅهٔ هم لیکلي او وئیلي دي خو د پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په بېدارو سترګو ويلي دي. هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق خصوصاً نوي نسل خوښوي. دَ مغموم صاحب ټول ژوند دَ مينې نه عبارت دے. دَ هغه نظريه مينه ده. دَ هغه مذهب محبت دے. دَ هغه کلے ټول جهان دے. دَ هغه کور دَ تصوراتي او دودي دېوالونو دَ قيد وبند نه مبرا دے. زه دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې که دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ دخپل ماحول دَ کوم مست رومانې شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري.

مغموم صاحب مينه خوروي دَ مينې وېشکر دے، دَ مينې شاعر دے، مينه دهغه ژوند دے، بې مينې ژوند هغه په ژوند نه بولي. هغه انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، دَ خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په خوا کښې ئې هم ښکلي خوښېږي او روس هم دهاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تپه ئې په خوله ده، هغه سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه دَ پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې دَ دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي ځنې نقطه چين به دَ مغموم صاحب دغه خودخواهي او په پوهائے پوفکر اوورېدونې ته "ګمراهي" وائي خو زه هم دغه احساس دمغموم صاحب تو ټولو لوئے برے ګڼم.

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم.

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي ۵
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ګکه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو بې تولې لفظونو او اوبدو اوبدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه بښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ویلې ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلے شي - تول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره يې د فن نوکونه هم کافي قوي دي - د هر شعر د ټکي ټکي نه يې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه يې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووايي - زه ورته ویم چې په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم منلے شوې ده) وائي " ډېر ښه صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هنري منافقت کوو، ما چرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې ګوتې وهي ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم دغه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعري دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب دَ یو "شیفتې" په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي برې برې کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هم و مبالغه نهٔ وه چې دَ هغهٔ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدید و شاعرانو په سر کښې هم و په نظر نهٔ راتلو څو دَ بد قسمتۍ نه څهٔ دَ هغه اصولو او څهٔ ناراميې او ناروزګارۍ هغه دد غه "بمې" نه بې برخې کړې دے!

دَ عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په "لوپټو" پېغله "لالې او ګلې" باندې اودروي او هم دغو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګینې پیدا کړې ده!

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي، لوپټه دَ حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته دَ "موتي له خرواره" دَ هغهٔ هغه شعرونه نچلولوستونکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله ویلي دي -

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصوّر دَ لوپټې چې راله راشي — دَ شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

ـه چې رنګينې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو يانې چې پېغلو سپين پړونې راپه سرکړۀ
دَ زلمو تېرۀ نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوُو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متينه او نموره وره ده - دا زمکه په يو نظر نه شي کچ کېدے - زۀ دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما او نۀ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغۀ دَ شعر دَ "پېغلې" دَ مخ نه "لوپټه" نيم کښوکړم دَ نور خط و خال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د رومان دَ دې شهزاده دغه ناوې څومره شکر باره، څومره حسن وره ده!

سيد صابر شاه صابر
غريب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور اوربل تورو کمځو خبري

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته که درته دروغ ووايم چې ما دا خپله شاعري نهٔ چاپ کوله ـ هډو دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه ـ ځکه چې دا زما دَ ځوانئ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه ـ ځکه خو به زما دَ يوسف خان ورکزي (مرحوم) اودَ سيف الرحمٰن سليم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کيدل او سرخط به ئې وُو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُو چې دا دے خلقو خبرشي چې دوي شاعران ميدان ته راوتي دي ـ دپښتو ادب ئې ځرکړو. دوئ بې لارې شوي دي ـ دا بې لارې کسان به لارې ته دا راوړل غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم ـ او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان يم ـ په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې " ولې مغموم صيب دې ځوانئ درباندئ داسې ستړګې پټې کړې وې چې سره دَ عقله او شعوره دې نيغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهئ ته دې بوڅې وهلې وې " خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یو خوا ته د مخالفینو سترګې سپوړې خیږې او د ګمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چې زه په مشاعره کښې اودرېدم او د غزل مطلع به مې اووئیله چې ....

ځ یو تری غونډې مسکا چې شاپه سروشونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې وا لوزولې او ماله به ئې دومره شاباسې راکړې چې د نقادانو هغه سپوړې سترګې خیږې به را نه هېرې شوې. د ګمراهۍ ټولې فتوې به را نه هېرې شوې او ځیاله به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه ورځ جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج زلموته مې په یوه مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې د غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته درزېده. ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېده او زلمو او زلموټو هال په سر راخستے وُ -

مطلع داسې وه -

ځ ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوټک کړه څه له پېغلو ته خیرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې د اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدو نکي یالوستونکي په شعر بانديّ په سوچ کولو نهٔ مجبوره وي بس چي شعر واوري او یا يې اولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته اورسي او هلته ځان له ځائے پیدا کړي - زړهٔ تاوُ راتاوُ خپل ده نشم کولے - زړهٔ د بهوسو لاندې او بهٔ نهٔ شم بو تلے زهٔ ګنجلکه شعر و نه لشم ليکلے - زهٔ چي څهٔ محسوسوم - زما چي څهٔ جذبات وي بس هغه دَ شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ مشرانو ناقدانو ناخوښ وُو -

یو ورځ پښتو اکیډیمی ته تلے وم - محترم مولانا عبد القادر مرحوم مي اولیدو نو راته يې اووے چي نه معصوم جانه چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چي زهٔ يې دَ هلکانو جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وے چي سمه شاعري څنګه وي راته يې وے چي "دا ستا شاعري کښې تشي شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چي مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په خپله مخه او زهٔ خفه د ګیر سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې پس دَ اسلامیه کالج په خپل یونین هال کښې دَ پښتو درته مشاعره وه ، مولانا صیب يې صدارت کولو - چي زما نوم واخستے شو او زهٔ ستیج ته اوختم نو مولانا صیب راته اووے چي څهٔ کنه معصوم جانه څهٔ لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووے چي اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واؤرئ - نو بيا به ډيرې لوبېتې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ځ

ستا دَ اوربل دا پريشانئ مزه کـه
دَ تورو سترګو حيرانئ مزه کـه
هرې تو چې پسې ګـنـاه کـوُ مـه
څومره تو بو کيني پښيمانئ مزه که

او مولانا صيب

ځوانه ځوانئ کښې دَ ځوانئ تقاضې
په بوډا توب مسلمانئ مزه کـه

درې شعرونو په اوريدو سټوډنټانو حسبِ عادت ډير
واه واه اوکړل او مولانا صيب هم مُسکے غونډې شو او سرې
او ځوزولو چې کني ستا خبره رښتيا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دا دے چې ما مخکې
اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هيڅ کله نهٔ چاپ کوم
خو نيا غلے اياز داؤدزے را پسې شوے وُې چې مهٔ وير ښه شاعري
دې چاپ کړه - روس هغه دَ نن نه ډير کاله مخوا وخت نهٔ
دے روس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرئ
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله
کړي نو دَ آياز خان په وينا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځکه دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څو ګناه کړه
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

« مغموم د رومان شهزاده »

ددې سرخط په لوستو لاړم شیشې ته او دریم ځل کړه وره
مې په کښې او کتل خو خدای شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ
هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوستو حقله
زما شعر ونه ډېر ستایلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا اچولې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د لوستې په ذکر باندې بحث کړے
دے - دواړو لیکوالو د ځپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدای پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
بې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایاز خان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله را وانخسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
ځپلو شعرونو کښې ستایلې ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایاز خان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېچې زۀ يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې پرې صابرشاه ساغي نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوښتې راغونډې کړې - د دغه لوښتو نه يې ټول ښائسته رنګونه راټول کړل او دغه پېغلې له يې د لوښتو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دومره قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زۀ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نۀ يم تلے - زۀ د رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نۀ يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائېلې ده - د خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

> ه   څۀ خو بانه کړه په ديوال اوګوره
> ستا د کوڅې سره ټېرېږمه زۀ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واؤرولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نۀ د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نۀ مې په کښې د ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے ؤ - ځکه چې د هغۀ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا کچه کورونه یاد کړي دي - کچه کوڅې مې ستاینلې دي نه مې د اسلام آباد محلونه ستائیلي دي او نه مې د پېلنو پېلنو سړکو نو صفت کړے دے - په کوا هې کښې خپل دا شعر پېش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خدائیګو ښې ښکارېدې

زه دا دعویٰ نه کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تکې په تکې برابره ده. د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومه دي کمزورۍ یې راته معلومه دي. خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ډېر کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے که د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وې خو د کمزورو با وجود هم د غه شعر اوریدونکو خوښ کړے دے او ماله یې "داد" ښه" په الفاظو دا د ګیرنه را کړې ده -

توګرانو او خوږو ورونو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "توره اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده.
خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ . ۸ . ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنګته پورته لاندې باندې
او چې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښو دي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غمېږي

کور په کور خونه په خونه
دښمنۍ دي چې خودبیني

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

رور دَ رور په مرۍ ناست دی
زوی دَ پلار سره په جنګ دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د حیوان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې څپلې ټولې ورپسې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو راپیاځېدم دیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څومره هم د څوړیم نو به روغ شم
څوکه زلفې دې په ما لړزې ځورې کړې

په دې راز باندې زه خدایګو که څه پټ شوم
چې دې ستوړو بېګا چاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو یو ټې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په ښا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې څوا کړې وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وې لږه مسکی شه کنه
نو راته ئې وې لږه ژړا اوکړه ته

مغسومه وا خله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبی اوکړه ته

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقيب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنيا آباده شوله
څو ته چې لاړې قيامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ويستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شئ چې مېن یم زړه
نور قصه به در ته بیا کوم

د دې دنیا خو ځکه بدې شم چې
خیره سپینه او صفا کوم

د عشق سختی او خندا کانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته به کومو کندو سرتسوې
زړه خو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس به محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان څُکه دلې دي منم

ستا تبنیج مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا به شپې ورځې رنګینې وي څو
په ما رنها ورځې تیَږې دي منم

دا ناصحان ېُ تېس ایستلے نهُ شي
دَ مغمُوم کلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان مند نهٔ یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې تورې شپې رو تنهایي زما
ما وې جوړې آسانې دي خو ګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې يې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله به مُسکی شوې تهٔ
کله به نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن مور نهٔ وم
ولې دیوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاړ ته په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووے پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا ګنبې اووے
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهایې په اسوېلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې رانغورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایږګو نغوړې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایاد شې
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

نو چې داغ مې په لمن باندې را [illegible]
ارمانونه مې دې تول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا نو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کښه لار دې کړله سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېم چې ستا دنیا هم او سوځوم ایره کړم
چې دې زه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زه هسې په خوله بنده کړم
کني څه چې راته زړه وایي هغه کړم

که سپېلي کښې مې توبه ته نیت خراب شه
دا تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زه خدایګو که خفه یم
خو دې ستورو ته دې ډېر بېګا ګیله کړم

مېکده و ته څو بله مه وایه ناصحه
کني یاده به زه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
ګرېوانونه به زه ټول ریخه ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمځۍ شي
ځوړې ماته زولنۍ شي ځوړې ماته ټپزندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې ړو ميے د زړېږ ونه غوټۍ او خاندې مُسکۍ شي

شمع ماته ګوري ژاړي او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره شاړ شي د اُلفت کودره وران شي
زلميتوب دړکېږي رسوا شي خاورې ايرې دړکېږي ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا د غاړې هار شي په دې طمع طمع طمع
زما او سبکې ستورې ستورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کسکو کښې څوک کېږي
ګلي هم سومبې سومبې شوې په لمبو کښې څوک کېږي

سفر وخت کښې بيا منزل ته رسېدل خدای ګوچې ګران شي
مايوسي چې شي را مخکښې حوصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګين وي، خاموشي څومره حسينې
چې دنيا د تنکو ستورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوږه باندې چې پېغلو سپين پړوني را په سر کړل
د زلمو تږه نظر چوره لوږه کښې څوک کېږي

څوړ ځواني په تېښېدو شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هر يو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اې! ګاونډي يو پېغلې داسې وې چې پس له دې نه
د مغموم رنګين غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخې تړې زار شه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې راخورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
سُور انګار دے سرې لمبې دي

دا دنیا رازونه فاش کړي
دا ټینګې تړې خدائیګو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ټوټېدلې بې اختياره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته او وايه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تېرې هم د تېر ونه وېرېدلې بوېنېدلې

د مينې ابتداء کښې څه عجيبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څه په خود نه دے زړګيه
خفه ترې نه په څه ئې ګيله منه ئې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څه اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې ايسنودو د پاره ګلې
څو تنکي، ګلې او څو ګلونه راسره دي

د چا سپين نظر ئې رااله نه کړي د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خبر دے نه کمېنې په زړا به څنګه کمې شي
څو رونبکي څو نه دي سېلابونه راسره دي

مغموم يواځې نه دے فکر مه کوه ملګرې
که ته راسره نه ئې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړوي

زړګې د چا مئین به پکښې هسې بندیوان شي
نادانه په وربل کښې ځاله ولونه جوړوي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه راښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ ډېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړوي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډوي
مغموم ترې په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئېن په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې دنیا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزېبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته که مینه او مینه نه وي نو
هغه دنیا د دې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې ښکلې
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکی شي
کله کله چې غصه شي سره مخې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله ځنې شي

هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې ئې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نهٔ ئې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت چې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانۍ شپې بېدې شي

یو د نګین غوندې غزل ترې خدایګو جوړ شي
چې ستا شوندې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خېره د مطلب مخې لــــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کــکې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه تسکین په میخانو کېږي نه وُ
د سرو شرابو پیمانو کېږي نه وُ

اوده جذبې رالړزووسکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نه وُ

تول کېږ چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نه وُ

څکه پرې زړه نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نه وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په میخانو کېږي نه وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان تور تیارهٔ شي تور شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
د رنګینۍ مې دَ خیالونو یو په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالي ړ چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خیر دے
ګڼ پړاتونه مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې بناسټ د وېښتو سره يوځاې شي
هره ښېښه يوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې يو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
يو اواز شي راته ستړکو کښې ځوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

62

مست تسم دَ پازیبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پېغلو دَ خندا سره

نشته خدایږو هیڅ نشته زما سره
لا یې خوشحالي خندا دَ تا سره

یو څه زما زړه دا سې درزیږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو توري شپې کړلې
توري شپې صبا شوې ستا خندا سره

وراخله اے مغمومه د ځواني مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې تړې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پیاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرکیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دا دي ګورئ نادانۍ زما

ماچې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زه خو اے رېباره دومره پوے شوم
جوړې آبادېږي ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دي حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بيا د پېغلو په کمڅو کېنې اوسم

ستا د پښنيب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا پېغلتوب مو خدائ نصيب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسوېلی شوم اسوېلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغوړې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لا اړلې اوږدې شوې

دا ګوري ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور يې د ځيګر تړې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه يادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مينې اور وو چې ايرې ستا د کوڅې شوې

هر يو غشے اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په ځوا ځي
سپېلنے شم د يار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدائے خېر دے چې دا څه وو
هم مې ښخ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې ځوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
ټولې حوصلې مې ئې حیرانې کړې

اوکړه تماشه دَ پتنګانو مې
هر یوُ سره شمعې حملا حکانې کړې

ستا مړاوي نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې ئې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې څرګندې کړم
ته ُ به ئې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مَعصومه نادانۍ ښهٔ وي
خدایه ټولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدا ایښکو غمونه راله نور راکوي

و هم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زهٔ
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړهٔ ځوښه کولے نهٔ شي
نو جوابونه څهٔ له سپور راکوي

ستا د ځوړو ځوړو خبرو لوګے
راله په ځوړ زړګي ټکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوئے کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوښتنې غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګُلې
پاتې يو څو شو د صبا دپاره

دا زهٔ منم چې لېونے يم خو
يم لېونے څهٔ مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګني
ګلې تيارې دي خندا دپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه ځوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحۍ په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانۍ مې راپېښه شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو دَ تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يې بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه دَ سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازېب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب وو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا دَ سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ دَ تصور هغه ساعت وُ
چې تېالونه مې وهل ستا په ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي دَ لیلی خبرې
څو مره خوږې دي یاره ستا خبرې

دا دَ وفا او دَ جفا خبرې
دي دَ خندا او دَ ژړا خبرې

نبائي دنیاکښې دَ دنیا خبرې
ناصحه پرېږده دَ عقبی خبرې

زهٔ څو د ستورو و سره تل کوُمه
ستا دَ نیائیت او دَ ادا خبرې

دَ دې دنیا څو ځکه بدې شم چې
کوُمه سپینې او صفا خبرې

ستا دَ پیاٸلو مستو مستو نغمو
کړلې خطا رانه رښتیا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پړو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو داغونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا د پاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې نچلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوګړل
خدائګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګلي
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیرې راته فنا ښکارې
چې دې په سرو شونډو خندا ښکارې

په تورو شپو کې چې نا قلاره کړمه
خدایګو یادونه راته ستا ښکارې

ستا د زوربل تیرې منم ګلې
دا پرېشانۍ په کښې زما ښکارې

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا چې راته ادا ښکارې

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږمه زه
غم د بېلتون کښې به کړېږمه زه

څه خو بانه کسره په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

دا مې د عشق کاملېده دي کنه
چې د نارینج هسې زېړېږمه زه

په حقیقت د دې دنیا پوه شمه
چې ادېږې سره تېرېږمه زه

مخ دې راواړه وه دیاکړه ګلې
د زلفو شپو کښې دې وېرېږمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالې زړېږي څهٔ مُسکې خونهٔ دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خونهٔ دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څهٔ کمڅې خونهٔ دي

ځکه خوږ زهٔ داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردې خونهٔ دي

څهٔ شوه چې زهٔ ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څهٔ کمزورې خونهٔ دي

هسې به ژاړې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ خو نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او ښکلې مې ځلېږي په ککو کېښې
لکه ستورې چې ځلېږي تورو شپو کېښې

د اغیارو په محفل کېښې داسې ښکارې
لکه ګل چې څوک کېږدلے وي اغزو کېښې

اے ناصحه کله ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کېښې

دکې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې اېښنولي وي ګمڅو کېښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څومره کوي خپر دے
څو چې کبر دې را نهٔ شي په مغرو کېږي

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دي خدائے وار چوي په تلو کېږي

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پېدا شي جینکۍ کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکی نشي
راشي پسرلے څو رنګینی نشي

پوځیم چې سپوږمۍ دَ څهٔ سیالي کوي
میاشته شي نری شي څوښکلی نهٔ شي

شمعه هم ژړیږي هم خنداکوي
دا راسره غم دے لېونۍ نهٔ شي

دا دَ غیرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته جولۍ نهٔ شي

مهٔ وایه څهٔ ماته دَ دیار په څوله
ستا زما خیرې دي پردی نهٔ شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګینۍ ټولې را غونډې شوې
پېغلوټې ځان له لوښې جوړې کړې

ما دې وړکوټې شان زړګي کښې ګلې
دارمانو ادیرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ اوښکو نه ډېوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اې ژوندونه په سجدو نه تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نه تېرَوم

څُمره مېکدې ته لېوني دي هلته ډېر
نورې تنهایي په اسوېلو نه تېرَوم

ذره مې دې ژوندې روا رادې مې هم ژوندی
نورې لوږې تندې په ژوندونه تېرَوم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زه د بېلتون شپې په شوګیرو نه تېروم

لاړ شه اې مغموم چار دې نېه کور دې آباد
زه څو رنه ځواني په مصلو نه تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شېبه درنه شي هر يو څيز توره بلا شي

کله کله تصوّر کښې داله راشي!
را ته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصوّر دَ لوېشتې چې راله راشي
دَ شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې دَ زړګي داغونه شمېرم
دومره ډېر دي چې يې شمېر رانه خطا شي

ستا پوښتې غونډې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو اوده شول په ارام شول
زړه به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانه ورسره نه وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړه ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګینې ښکاري
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستي ښکاري

د سترې زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما ځېږې ګرېوان ته يې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګينۍ دَ لوپټې به دې سپوا شي
کهٔ زما دَ زړهٔ په وينو لړه سره شوه

چې زهٔ ستا او تهٔ زما شوې د زړهٔ سره
دَ ژوندون تېره نیمګړې وه پوره شوه

د خندا دَ زړهٔ ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوږ شو

په ګرشل دَ پېغلتوب يې قدم کېښو
اول ګل وٗ اوس دَ ګلو يو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما د اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستوري وړې ډیوې ښکارېږي

د ځوین رښتا هغه خاورینې کوڅې
د کهکشان نه خد رڼیګو ښې ښکارېږي

چې ستا د تللو ساعت راغې ګلې
د هر یو ستوري سترګې سرې ښکارېږي

ته چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې که بلې وې هم مړې ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کېږي
زړه یې روان د ژوند په هغې مرحله کېږي

هله ستا غوږونو کېږي دورونه په تمالي وو
دلته ځنګېږم زړه د الفت په ګواره کېږي

یو پسرلے څه چې پسرلو کېږي خدائیګو نشته
دومره رنګینې دي پېغلې ستا په لوښته کېږي

ته چې را ښکاره شې او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کېږي

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوپه کړې د شرابو پیو کاسه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځائے شوي خدایه زهٔ ورته حیران یم
دومره چې پر غمونه دې وره غونډې سینه کښې

بس دے دا نیمګړي ارمانونه به راټول کړم
چې پر به مزارونه کړم د زړهٔ په ادیره کښې

نن کهٔ چرې ژوند وُ د هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مینې شي د یو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پوځے شې
ډېر دي لېونې دغه ورا یسته میکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاؤ دانه سروتکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس څو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس څو هر قدم کښې تیندکونه دي دامونه دي

مغمومو څو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په زیر زیر ورته کتلي نشو
په دتهو دتهو مي ژړلي نشو

زه د ګناه نه ویرېدم ځکه
څاڅکي شراب مي هم څکلي نشو

ما وې چې تا نه به څه سوال کوم
څه مي غوښتل خو مي غوښتلي نشو

زما د زړه د تسلۍ دپاره
دا رقیبان دي لږ شړلي نشو

ستا د محفل د بلې شمعې کوره
دا پتنګان مي هم زغملي نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوي دي خو
د رقيبانو مې مسئلې نهٔ شو

ستا د راتلو په انتظار کښې کملې
د اسمان ستوري مې شمېرلې نشو

چې د راتلو نه دې خبر شو مغموم
د خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېکتون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده بوړې
چې یو پیوستې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوئې د لیلی ورکړه نو
ماله جُنون چې د مجنون دې راکړو

ژوند د ژړا کله خندا شي پیکښې
ما وے جوړه ترېخ دے خو تر سکون دې راکړو

خدایه! اول دې زړهٔ مئین کړمه او
بیا د فراق دا ښوا خون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

95

مَکوُ ساقي نن راته نا مَکوه
مَکوُ دا ظلم ناروا مَکوه

ناصحه نن درته څهٔ نهٔ وېمهٔ نو
دا سي خبرې راته بیا مَکوه

زړګیه نن څو په آرام ئې کنه
پرېښده غمونه دَ صبا مَکوه

کوه ستم چې څومره کولے شې تهٔ
زما دَ غم هډو پروا مَکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګُلې
دا سي قیصې ورته تهٔ بیا مَکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځله غم نهٔ دے چې تېر يې کړمه
اشنا يو خوب نهٔ دے چې هېر يې کړمه

شپه وي اوږده او مشغولا مې ايله
د غم څو ستورې وي چې شمېر يې کړمه

هغې نن اووے آئينې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر يې کړمه

ما يې دَ سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلُوَل شولې راګېر يې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدايګو جهان نهٔ دے چې هېر يې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اسويلي زما شعرونه د نې اوښکې قافيه شي

يو نرۍ غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا يوه نغمه شي

زما سترګې خدای دې ړوندې کړي زما اوښکو دنيا اوکړه
دا زړه چاودې شمعه پرېږدې چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکاريږي دا دُنيا راته هم خدايږګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هيڅ درنه نه غواړم هيڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لويه خدايه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واعظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسه چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکده شي

مونږ د دړهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زړهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُخښونه ما ته یاده لوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوېدے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بېلتون په تورو شپو کښې تصور کښې را له راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک دودې غم مې ژړلې نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو څُکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
پوهې شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وټل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدا ښکو په ما پورې شو

دَ رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس دَ جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندې ګُنجې کړلو
د لټه په نوم د یو ادا پورې شو

مغمَوم څو خدائے سره وعده کړې وه
تور دَ ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې را یادې پخوانۍ شي کنه

د دې دُنیا سختې مې خوښې دې چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه را ته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

ټو ټقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړاګانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګُلې
شمع ګُل کېدې ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې دا روانې شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړهٔ پرهر به ئې ښهٔ شوے وې نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
داسې د زړه مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

را ځي ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس څو به تېرې تنهایۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړه مې په دغه ځاے شي څرېکي څرېکي
چې را په یاد ستا بې ازرۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتیر

کهٔ هرڅو دې غم دَ حد نه پهٔ شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

کهٔ به يې زړهٔ نه يوٌ ساعت له هم تهٔ روځې
نو مغموم دې له خپل خدايه ځنې هېر شي

نشو ساقي په ډېر وڅکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کړمه زهٔ
غم څوڅکم په خندَولو نشو

خوشي عبث دي کو ششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حېران يم چې دا زړهٔ مې ولې
خور دَ اوربَل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وربل دا پر پشانۍ مزه که
د تورو سترګو حیرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځواته ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

مانه زما د حال تپوس مه کوه
په زړه زخمي په خوله خندا یمه زه

سینه سپوږمۍ کښې ستا نقشونه لټوم
کنې مئېن خدا ښکو په تا یمه زه

د خپل پردي خندا به څه کړم زه
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته کۀ په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائېګو کۀ اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زۀ به خدائے ته زاري اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
کۀ اوربل کښې مې ایږدې ته کۀ ګمځو کښې مې ټومبې ته

نورځ هم فتنه فتنه شوه نورځ هم غرور غرور شوه
ائینې خدائے دې رندۀ کړۀ ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلۀ یو زلزله وه، ستا راتلۀ څو یو قیامت وو
هغه وخت به لاڅۀ حال وي چې محفل نه څۀ وختې ته

زۀ به تول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به تول شمه
څوکۀ ستا وعده ریښتیا وي په ریښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د څو زړو نشې کسېږي
هسې نه چې چرته توے شي څۀ لږې بل خوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نهٔ وائې چې په خوله به لاس ایږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې د دې ستورو ستړې سرې شې
او په زړهٔ مې څهٔ چل او شي نو زهٔ پوهٔ شم چې راځې ته

اے مغمومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نزدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
ربابه ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ خو حېران یم چې دې زړهٔ له به نن
کوم بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به چې زه درته یادومه ځکه
نوې وعدې دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځواني دې پیمانو کښې لټوم

چې نه خو مئې او نه رباب وي ګلې
بیا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه ورانه غونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکارې

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائیګو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکارې

نشته دے خوشبوئي جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غونډې ښکارې

دا دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دمې ته څه ستومانه غونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څه ګرانه غونډې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دې انکار د اقرارونو ځني
څو وعدو څو لوظونو ځني

ستا دَدې قینچو او سکینونو ځني
زار دې شم زار د قدمونو ځني

راځه چې دواړه بس پخلا شوه ګلې
ښه دې وصال د فرقتونو ځني

ګلونو هم چل د خندا زده کړلو
زما د زړه د پرهرونو ځني

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
د منډو ترړو تدبیرونو ځني

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ ښائست ذکر شروع شي
راپېدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حیا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزېدهٔ شي
را شه کېنه لږ ده ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو غلط دي چې خندلے نشم
غم دَ بېلتون کښې زغملے نشم

دَ بدنامۍ وېره دې ما سره ده
کښې څه زهٔ درته کتلے نشم

زهٔ چې دَ سوال سره عادت نهٔ یمه
ځکه خو تا نه څهٔ غوښتلے نشم

زهٔ دَ وصال ولې دُعا اوکړمه
خپله خپل غم خو زیاتولے نشم

دَ شوګیرو په ګواهۍ کښې ګڼې
دَ آسمان ستوري را بېللے نشم

کهٔ غم دې غر وي هم خوشحال یم خو
سپکه وینا دې زهٔ اوړلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل څرته پرېشانه نشي
ځکه خوشتنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

څرته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خبر ئې ګُلې
څه څه کاڼې دې دا یادونه کوي

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غوندې شوه
راسره جُخته په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن منه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه طمعه شیخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې یې ځواني په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شین خالي مې قسم
په زړهٔ شین داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګهړۍ لکه یو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سېرلي کښې ټول ماحول سرور شي
ماتول بیا د توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبوَر شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

د زړه د غم ؛ رانه ټپوس مه کوئ
د سترګو نم ؛ رانه ټپوس مه کوئ

د تورې اوربل په تورو شپو مې قسم
د زلفو خم ؛ رانه ټپوس مه کوئ

غشي نظر د زړه په سر ویشتلې
د کوږ اوسم ؛ رانه ټپوس مه کوئ

✻

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سُور څوک ورته شين وايئ
دې پسرلي ته څوک رنګين وايئ

سپينه خېره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپين وايئ

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي دَ اديرې باندې مې څهٔ دي

هېڅ به نهٔ وايم دَ مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندی نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپې د بېلتانه دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څخه اوږې غوندې شوې
بیا به ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې بشاشت دې درته زه اوستایم
خدایګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن که زما سر رو ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نوکردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانه په ټول ماحول باندې خوږ شي

تصور د لوپټې چې را له وا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زه به ستا کوڅوان ته لاس کړم ته زمانه
را پیدا چې مېکده وکښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره ټوخبرې)

په شین آسمان کښې خندیدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلیدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي ښکلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښونتوب مې قسم
چې د بېلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلی غونډې وې
ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پسته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
د دې دنیا نه شرمېدونکې غونډې
قسم مې ستا تورو داغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړهٔ هېرې نهٔ کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نهٔ کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدائېګو چې احسان منمه
لوئې يې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اې زما د تورو شپو ملګرې
د جدائې او شوګيو ملګرې

نن ته اوده شه چې تيارې تيارې شي
دا تيارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نيمهٔ ده
او دا تيارهٔ چې يو په دوه شي نيمهٔ ده

ځکه چې نن زما ليلٰی راځي
د دې دُنيا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ خو مې پرېږده غمه   چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم   نو بیا به تا واخلم

ورکو تږې زړهٔ دے زما   دا اُمیدونه پکښې
پیو تسکے زړهٔ دے زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لید وته ګورے   زهٔ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده ګورے   زهٔ دَ بیهاره یمه

دومره مې پرېږده چې خوند   زهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مینې   څهٔ دَ وفا واخلم

لږ خو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې　　بېسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیا کښې وے زړهٔ　　چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما　　پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے　　پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر　　نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر　　نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم　　زړهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ ډېر دروند وي نو هم　　پېټې به ستا واخلم

لږ خو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډې
نا اُمېدۍ کښې لکه زېرے غونډې

د خوږ زړګي یو ترانه غوټه کښې
د سرو شرابو پیمانه غوټه کښې

زما د خوب ښکلے تعبیر شولې ته
د نامرادۀ زړۀ تقدیر شولې ته

د زړۀ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښۀ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښوږ دوست سید صابرشاه صابر د واده په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګلونه

وَادهٔ

دَ رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو

راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو

راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو

راځئ چې هم دَ ساز او هم سرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نشه نشه غوندې

نه صرف نشه نهٔ دې، دې پخه پخه غوندې

کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې

کله د اسې تت شي، شي ډېوه ډېوه غوندې

سهرې ته کتې نشي دې دَ زړهٔ په رنځُ اخته غوندې

دوئ هم راته ښکاري دې بد نیته دَ بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څو مره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مونږ طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څرګد صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا د دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نهٔ وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نهٔ وې
ته د خپلو خویندو د غمونو نه خبر نهٔ وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نهٔ وې

څو مره په ارمان ستا د وادهٔ د سر سهرو ته وو
څو مره " تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به یې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوا ړه لاسونه په روڅت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا ډرونه دلاري دوه ملګرې تل ودان لرې
ته یې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

—— آمین ——

لیکے او پیشکش: عبدالله جان مغموم
د وادهٔ نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه یوه ننداره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
ونځوي چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټیټه شي کږه شي په کږه کښې بیا راسمه شي
دکه له ستمه شي
ډېرې نخرې وکړې په نخرو نخرو بې دمه شي
دکه له ستمه شي

ترېد ترېد ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کانکو چکو شي
واړه درنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکو چکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې کچه غوږکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره یې ادا دې د قیامت نخښو نه سخته ده
سختو نه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته
او وهې ساتګو نه په څه چل هسې د لې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښېې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پسن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختهکو مزکې ته خطاب

اې دَ اغزو او دَ ګلونو مزکې
دَ کانړو تیګو تورو غرونو مزکې

اې دَ همّت دَ خزانو مېرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې د پښتونه دې کې
دَ خوشحال خان غوندې زمرونه دې کې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اې دَ چمن اې دَ ګُلشن خاوُرې
اې دَ ختهکو دَ وطن خاوُرې

اې دَ غیرت دَ افسانو مېرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه دې کې
اې دَ ختهکو دَ عظمت نه دې کې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

د خوشحال خان غونډې زامن راوړې
داسې غازیان داسې تورزن راوړې

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
ښار و میرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

د ... ورې د غیرت نه ډکې
اے د خټکو د عظمت نه ډکې

د خوشحال خان اس په تا پښې ایښې دي
تا د شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

د پښتو مورې د پښتو نه ډکې
د خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږم زهٔ
کهٔ تپوس کوم ګنهګارېږم زهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا اوبه دې تېږې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس د خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library